

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि समावेशी शैक्षिक परीक्षा

अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले शैक्षिक परिक्षाहरूमा भिन्न किसिमका कठिनाइहरूको सामना गर्छन्। अपरिचित परीक्षा स्थलहरूसम्मको यात्रा, नौलो ठाँउहरूमा अभ्यस्तता, सरसफाई सम्बन्धी सुविधाहरूको प्रयोग जस्ता कुराहरू हिडडुलका सम्बन्धमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूले सामना गर्नुपर्ने सामान्य समस्याहरू हुन्। दृष्टि अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई कहिलकाँहि परीक्षा केन्द्रहरूमा बोल्ने घडी प्रयोग गर्न अनुमति दिइदैन, उनीहरूको तर्फबाट जवाफ लेखिदिने सहयोगकर्ताहरू पाउन कठिनाई छ, भने प्रश्नहरूमा चित्रहरू समावेश हुँदा उनीहरू असुविधामा पर्दछन्। सामान्य सचेतना र आईसीटीसँग जोडिएका समाधानहरूले यी समस्याहरू हटाउन मद्दत गर्दछ, र शैक्षिक परीक्षाहरूलाई थप समावेशी बनाउँछ।

सिफारिशहरूको सारांश

- तत्काल गर्नु पर्ने: अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई उनीहरूको परिचित शैक्षिक संस्थाहरूमा परीक्षा लिन अनुमति दिइयोस। अपाङ्गता भएका परिक्षार्थीहरूको निरीक्षण गर्ने निरीक्षकहरूलाई अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको विशेष आवश्यकताहरू, परीक्षाका नियमहरू र सहायता उपकरणहरूका बारेमा लक्षित सचेतना प्रदान गरियोस।
- अल्पकालिन रूपमा गर्नुपर्ने: तस्वीरहरू प्रयोग भएका प्रश्नहरू भएको अवस्थामा दृष्टि अपाङ्गता भएका परिक्षार्थीहरूका लागि वैकल्पिक प्रश्नहरूको व्यवस्था गरियोस।
- दीर्घकालिन रूपमा गर्नुपर्ने: दृष्टि अपाङ्गता भएका परिक्षार्थीहरूलाई कम्प्यूटर टाइपिङ मार्फत परीक्षाका प्रश्नहरूको जवाफ दिन अनुमति दिइयोस।

अनुसन्धान

- LIRNEasia ले नेपालमा १५ देखि ६५ वर्ष उमेर समुहका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका विचमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको पहुँच तथा प्रयोगका बारेमा बुझ्नका लागि सम्पूर्ण देशकै प्रतिनिधित्व हुने गरी सर्वेक्षण सञ्चालन गरेको थियो। सन् २०१८ को अगष्ट देखि अक्टुबरको विचमा सात वटै प्रदेशलाई समेट्ने गरी १०० वटा भिन्न भिन्न वडाहरूका ४०० वटा घरहरूका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूसँग अर्न्तवार्ता गरिएको थियो। अर्न्तवार्ताको प्रश्नावली अपाङ्गताका प्रश्नसम्बन्धी वाशिगटन समुहमा आधारित थियो। सर्वेक्षणको परिणामले ९५ प्रतिशत आत्मविश्वास अन्तर र घनात्मक/कृणात्मक ± ९.८ त्रुटिको सम्भावना सहित राष्ट्रिय प्रतिनिधित्व गर्दछ।
- LIRNEasia ले प्रदेश १, २, ३ र ५ का शहरी र ग्रामीण क्षेत्रमा गुणात्मक अनुसन्धान सञ्चालन गर्‍यो। यो अनुसन्धान नेपालमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको कसरी स्वतन्त्र जीवन सुनिश्चित गर्न मद्दत गर्न सक्छ भन्ने बुझ्नका लागि तयार गरिएको थियो। १७४ जना अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ९ जना मुख्य सूचनादाताहरूसँगको अर्न्तवार्तामा उठेका मुख्य विषयवस्तुहरूको पहिचानका लागि ग्राउन्डेड सिद्धान्त (Grounded Theory) अवलम्बन गरिएको थियो।

मुख्य निष्कर्षहरू

- १५-६५ उमेर समुहका १.६ प्रतिशत जनसंख्या अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू रहेका छन्।
- ५४ प्रतिशतले कुनै पनि विद्यालय शिक्षा प्राप्त गरेका छैनन्, २६ प्रतिशतले प्राथमिक शिक्षा मात्र प्राप्त गरेका छन्।
- अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि परीक्षाको तरिका मुद्दाको रूपमा रहेको थियो।

“यदि प्रश्नहरू चित्र र गणितमा छन् भने हामी अड्किन्छौं। हामी देख्न नसक्ने हुनाले हामीलाई प्रश्न के हो भन्ने नै थाहा हुँदैन। (दृष्टि अपाङ्गता, पुरुष, पाल्पा)

“यदि सरकारले परीक्षाको समयमा मात्र पनि दृष्टिविहिनहरूका लागि कम्प्यूटर टाइपलाई मान्यता दिने निर्णय गरी कार्यान्वयन गर्‍यो भने पनि हाम्रो लागि धेरै उपयोगी हुनेछ।” (दृष्टि अपाङ्गता, पुरुष, काठमाडौं)

थप जानकारीको लागि सम्पर्क <http://bit.ly/NPtech4PWD>

थप जानकारीको लागि सम्पर्क

बाबु राम अर्याल अध्यक्ष सेन्टर फर ल एण्ड टेक्नोलोजी
baburam@cltnepal.com | ९७७ ९८५१०४८४०९

प्रा.डा. रोहन समराजिबा अध्यक्ष लर्न एसिया
rohan@lirneasia.net | ९४ ७७७३५२३६९

